

**SAMEN OP
WEG NAAR
EEN**

**CIRCULAIRE
ECONOMIE...**

GROENLINKS
ZIN IN DE TOEKOMST

STATENFRACTIE PROVINCIE ZEELAND

SAMEN OP WEG NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE...

Philips topman Frans van Houten pleitte op het World Economic Forum in Davos (jan. 2014) voor de circulaire economie, waarin niets meer wordt verspild, als opvolger van de lineaire economie met haar 'kortzichtige focus' op de goedkoopste manier van produceren en consumeren.

GroenLinks hamert al jaren op duurzame ontwikkeling. Met voldoende zinvol of uitdagend werk voor mensen en waarbij de aarde niet wordt geplunderd. Dan moeten we zuinig zijn op onze planeet én op de mensen.

Op dat vlak gebeurt er al van alles, maar er is nog een wereld te winnen. Daarvoor heeft GroenLinks bijzonder goede voorstellen, vergaande voorstellen. En daar gaan we stap voor stap naartoe. Gelukkig zijn er steeds meer mensen en bedrijven die dat ook willen. Zelfs de regering zegt het. En wij willen er werk van maken; op naar de circulaire economie!

In deze folder geven we in kort bestek weer wat wij daaronder verstaan. En we beschrijven een paar stappen op weg daar naartoe. Gelukkig zijn we niet alleen op weg. Hoe meer mensen meedoen, hoe sneller het gaat, hoe leuker het wordt. Wij nodigen u uit mee te denken en te doen op weg naar een circulaire economie.

EEN OMSLAG...

GroenLinks'ers – en vele anderen - weten het allang. De manier waarop we nu de economie aan de gang houden, is niet houdbaar. We gebruiken zoveel grondstoffen en energie dat onze wereld het niet kan bijhouden.

De 'Earth Overshoot Day', de dag in het jaar waarna we meer gebruiken dan de aarde oplevert, valt steeds iets eerder. In 2012 al op 22 augustus. We leven op de pof.

De Rabobank noemt het een onvermijdelijke verandering. Een omslag naar een slimmere manier van grondstoffengebruik. Minder afhankelijk worden van regimes die je niet echt leuk vindt. Over grondstoffen worden oorlogen gevoerd; China is druk bezig zich in Afrika van (toekomstige)

voorraden te voorzien. Europa wordt steeds afhankelijker. Inderdaad, een onontkoombare verandering.

Dat merk(t)en we in Zeeland ook: ZALCO en Thermphos legden jammer genoeg het loodje. Omdat er met grondstoffen werd gestunt. En omdat de energie te duur is geworden. Maar Zeeland heeft uitstekende kansen om koploper te worden in de circulaire economie. Daar zit veel bedrijvigheid in. Dat levert veel werk op.

VAN RECHTTOE RECHTAAN NAAR KRINGLOPEN...

In onze economie is sprake van een rare manier van doen. We winnen grondstoffen, maken er een product van, gebruiken dat korte of langere tijd en het product wordt vervolgens afgedankt. Dan is het afval geworden. Dat vernietigen we:

storten of verbranden. En dan beginnen we weer opnieuw: grondstof winnen en zo verder... Als we dat op een andere manier kunnen doen, wordt het beter én leuker. Dat kan als we de principes van de circulaire economie willen toepassen:

- **Minder verbruiken: zorg dat je alle grondstoffen gebruikt en geen afval maakt bij de productie.**
- **Beter presteren bij de productie en het gebruik. Zorg ervoor dat het product lang meegaat bijvoorbeeld.**
- **Beheer de grondstofstromen. Zorg dat de organische (biobased) grondstoffen terug de natuur in gaan. En de niet-biobased stromen moeten terug de kringloop in voor hergebruik.**
- **Samenwerken - zonder samenwerking tussen bedrijven zal het niet lukken.**

Dat is een ambitieus programma. Daar moet ontzettend veel voor gebeuren. Maar het goede nieuws is, dat het al gaande is. Iedereen zal snappen dat het gebruik van natuurlijke (biobased) grondstoffen naadloos past in de circulaire economie.

Omdat bijvoorbeeld biologisch afbreekbare stoffen uiteindelijk terug kunnen in de biosfeer. Zo zijn ze weer voedsel voor nieuwe grondstoffen.

AFVAL IS GEEN PROBLEEM MEER

Ook op kleine schaal is de circulaire economie al gaande. Iedere gemeente heeft een milieustraat. Daar worden (gelukkig) al heel veel grondstoffen teruggewonnen. Metalen bijvoorbeeld gaan terug naar de smelterij; daar worden nieuwe producten van gemaakt. En autosloperijen zorgen ervoor dat heel veel onderdelen een tweede leven krijgen. Hetzelfde geldt voor bouwmaterialen. Uit sloop komen veel prima materialen tevoorschijn die opnieuw gebruikt worden. Zo verkleinen we de afvalberg én het milieuprobleem.

RUILEN, DELEN, LENEN...

Op heel veel plaatsen werken mensen al aan een circulaire economie. Door allerlei dingen te ruilen, te lenen en te delen. Ruilwinkels en kringloopwinkels zijn er de voorbeelden van. Omdat het goedkoper is. En er zijn veel mensen die echt op de kleintjes moeten letten. Die hebben baat bij deze vorm van economie. De klantenkring van deze winkels groeit nog steeds. Ook omdat het gewoon een goede zaak is om materialen een langer leven te geven.

MEER EN BETER WERK

Er is veel werk in de afval- en milieusector. Dat werk is ontstaan omdat onze samenleving een groot milieuprobleem veroorzaakte. Zo bezien is al dat werk dus een kostenpost: het oplossen van een probleem. Dat werk is toe aan herwaardering en uitbreiding. Herwaardering omdat in een circulaire economie het (her)winnen van grondstoffen centraal staat. Dat is werken aan oplossingen. Uitbreiding van dit werk is nodig (en mogelijk), omdat veel van wat we 'afval' noemen, nu nog wordt verbrand of alsnog gestort. Een bezoek aan de milieustraat op dat punt is zeer onthullend.

Met andere woorden:

*als we het slim
aanpakken, kan er
veel werk op lokaal
niveau worden
gerealiseerd, ook
voor mensen die nu
(nog) aan de kant staan.*

ER GEBEURT MEER...

Het is mooi dat op lokaal niveau de eerste stappen zijn gezet op weg naar de circulaire economie. Maar ook op andere terreinen is er veel gaande. Neem bijvoorbeeld kopieermachines: die worden tegenwoordig bijna allemaal geleased. Om ervoor te zorgen dat de fabrikant deze weer terugontvangt. Om de waardevolle onderdelen opnieuw te benutten. En een bedrijf als Philips werkt met bedrijfsconcepten waarbij geen lampen meer worden verkocht, maar een hoeveelheid licht. Resultaat: de lampen komen – na gebruik – niet bij het

afval; ze worden weer opgewaardeerd. Niet het bezit van spullen, maar het effect staat centraal. Want zeg nou zelf: je wilt licht op je werkplek; lampen zijn dan een hulpmiddel.

En wat te denken van de razendsnelle opmars van duurzame energie. De productie van stroom uit zon, wind en water past bij de circulaire economie als rookworst bij de HEMA. Want zon, wind en water zijn bij uitstek circulair. Het is er iedere dag weer...

ER MOET NOG MEER GEBEUREN...

Veel van de spullen die we gebruiken zijn lastig uit elkaar te halen, waardoor het hergebruik van allerlei materialen, waaronder zeldzame en dure metalen, moeilijk wordt. Het is efficiënter om producten, machines en werktuigen zo te ontwerpen dat de onderdelen makkelijk hergebruikt en/of vervangen kunnen worden. In deze reparatie- en ruilsector kan ook behoorlijk wat werk worden gecreëerd.

LEVERT DAT OOK WAT OP, OF IS HET WENSDENKEN?

Om de Rabobank nog maar eens te citeren: het is een onvermijdelijke verandering. Bijna iedereen weet dat, voelt dat. We kunnen niet doorgaan met het plunderen van de aarde en de ecologische, economische en sociale problemen zien toenemen. Maar als we anders gaan denken, levert dat ook wat op? Het antwoord is: JA. Dat gebeurt nu al, maar het kan nog veel meer opleveren. Het wetenschappelijk instituut TNO berekende dat voor bijvoorbeeld een zeventiental productgroepen uit de metaal- en elektrosector.

Daaruit blijkt dat als de kansen voor de circulaire economie worden benut, er meer dan 570 miljoen euro per jaar extra marktwaarde behaald kan worden. Plus natuurlijk de ecologische en sociale voordelen! STEL JE VOOR...

HET GAAT NIET VANZELF...

Natuurlijk gaat het niet vanzelf. Er moet nog heel wat gebeuren. Veel daarvan moet op nationaal of Europees niveau plaatsvinden. Denk bijvoorbeeld aan het opstellen van een heldere strategie, of het aanpassen van bestaande wetten en regels. En stel dat belastingmaatregelen het weggooien goedkoper maken dan het hergebruik, dat schiet ook niet op.

Maar provincies en gemeenten kunnen ook hun steentje bijdragen. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld de zich nu ontwikkelende 'ruil- en deel economie' een steuntje in de rug geven. Een beetje hulp voor bijvoorbeeld repaircafé's en soortgelijke initiatieven, past uitstekend bij de participatiesamenleving. En provincies kunnen er – in milieu- en energiebeleid - voor zorgen dat allerlei industriële reststromen worden benut als grondstof. Er is een wereld te winnen!

Onderwijs en onderzoek zullen een belangrijke rol moeten spelen bij de ontwikkeling van de circulaire economie. We moeten nog veel ontdekken, toepassen en onderwijzen. Dat levert uitdagend en zinvol werk op.

WANNEER ZIJN WE ER?

Natuurlijk komen we er nooit. Niet omdat er geen resultaten geboekt worden; die komen er wel. Maar omdat we iedere dag zullen leren dat het nóg beter kan. We worden steeds efficiënter en slimmer. Dat moet ook wel: in het jaar 2050 zijn we met negen miljard mensen. Die gunnen we toch ook een betere levensstandaard dan wat nu voor veel Aziaten en Afrikanen dagelijkse werkelijkheid is? En de hoeveelheid grondstoffen is dan – helaas – drastisch gekrompen. We zullen dus twee keer zoveel moeten doen met twee keer zo weinig grondstoffen. Het is dus alle hens aan dek om het leuk en leefbaar te houden. Doe mee!

RE-THINKING

Waar het op neerkomt, is een fundamenteel andere benaderingswijze van de economie. Dit vraagt om een visie op herontwerp van bedrijfsprocessen, organisatiestructuren en de wijze waarop partijen samenwerken. Van lineair naar circulair!

- Het maken van een m.e.r.-rapportage die gebaseerd is op de circulaire economie.
- Terughoudendheid van gemeenten bij het inrichten van nieuwe bedrijventerreinen of het zgn. 'bouwen voor leegstand'.
- Een ander systeem van vergunningverlening c.q. het aanpassen van de regelgeving.
- Duurzaam slopen en renoveren.

Het gaat niet vanzelf; het vraagt om fundamenteel nieuwe kennis en competenties in de beroepssectoren, in het onderwijsveld en bij de burger. De transitie van een lineaire naar een circulaire economie waarin kringlopen (behoud en hergebruik van grondstoffen) en herontwerp de kern vormen. De provinciale schaal is daarvoor een uitstekende positie.

GroenLinks stelt voor om dit in IPO-verband verder vorm en inhoud te geven. Zo kan er samen met partners gewerkt worden aan een duurzamere samenleving.

**WAAROM NIET?
GEWOON DOEN!**

COLOFON

AUTEUR: LEEN HARPE, FRACTIEVOORZITTER / STATENLID

UITGAVE: GROENLINKS STATENFRACTIE ZEELAND - FEBRUARI 2014

VORMGEVING EN PRODUCTIE: NILSSON COMMUNICATIEKUNSTENAARS, GOES

CONTACT: LEEN HARPE • 06 - 36 09 33 78 • LEEN.HARPE@KPNMAIL.NL

WWW.ZEELAND.GROENLINKS.NL

GROENLINKS
ZIN IN DE TOEKOMST

